

Dr. Rıfat ARAZ, *Şiir İncelemesi*, Alp Yayınevi, ANKARA 2005, s.256-271.

Rıfat Araz, “*Dilaver Cebeci'nin Gözlerim Adlı Şiirinin Düşündürdükleri*”, *Bizim Külliye*, Üç Aylık Kültür Sanat Dergisi, S.4,s.36.

DİLÂVER CEBECİ'NİN : "GÖZLERİM" ADLI ŞİİRİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ...

Dr. Rıfat ARAZ

Araştırmacı - Şair- Yazar

Mevlânâ sohbetlerinde; "Ulu Tanrı, düşünceler âlemine sığmaz; hiçbir âleme de sığmaz ya." diyerek; "Ayırt ediş inanmaktır." anlayışını ortaya koyar. Bu duyuş ve düşünüşünün Peygamberimizin; "İnanmış kişi zekidir, ayırt eder, anlayışlıdır, akıllıdır." hadis-i şerifi ile de destekler.¹

Dilaver Cebeci, "Gözlerim" adlı şiirinin hemen ilk dörtlüğünde, göklere bakıp derin bir düşünce âleminin içine girer. Ancak, bu düşünce âleminin her menzilinde , derinleştikçe hayretten hayrete düşen şair, varlığın mahiyetini samimî bir iman sayesinde ayırt eder. Diğer bir ifadeyle, hakîkate boyun eğer ve kul olduğunu anlar.

*Başımı kaldırıp baksam göklere
Düşer hayretlere donar gözlerim
Yoğun mavilikte bir kapı arar
Ürperir kendine döner gözlerim²*

Şahıslandırılmış olan gözün, göklerin azameti karşısında hayretlere düşmesi, ürperip kendisine dönmesi; insanoğluna verilen aklın kapasitesi ile ilgili önemli bir hâldir. İnsan kendisine verilmiş akılla çevresini tetkik eder, kâinat kitabını okumaya çalışır. Ancak eşyanın mahiyetini belli bir noktadan sonra kavrayıp anlamakta acze düşen akıl, bu sırların çözümünü gönüle bırakır ki bu nokta, kişinin hakîkati kabulü ve ona inanma noktasıdır. Esasen imanın özü ve temeli, yüce bir yaratanın varlığına ve birliğine hiç tereddüt etmeden inanmaktır.³

Şair başını kaldırıp göklere ne zaman baksa, yedi ayrı göğün sınırsızlığı, genişliği, derinliği, eksiksizliği ve mükemmelliği karşısında hayretlere düşen gözlerinin donup kaldığını; direksiz duran, ayrıca hiçbir yırtığın ve yamanın da bulunmadığı yoğun mavilikte, aradığı kapıyı bulamayan gözlerinin ürperip yine kendine döndüğünü ifade ederek aklın belli bir noktadan sonraki acziyetini, bunun yanında ruhunun derinliğine nüfuz etmiş samimî bir imanın varlığını ortaya koyar. Bu mülâhazalar bize, Kur'an'ı Kerim' deki bazı ayetlerin tefsirlerini hatırlatmaktadır. Nitekim "Allah, görmekte olduğumuz gökleri direksiz olarak yükselten, sonra arş üzerine istiva eden (kurulan) güneşi ve ayı emrine boyun eğdirenidir. (Bunların) her biri muayyen bir vakte kadar akıp gitmektedir. O Rabbinize kavuşacağınıza kesin olarak inanmanız için (mahlukat ile ilgili) işi düzenleyip ayetleri açıklayandır.⁴ "Üstlerindeki göğe bakmazlar mı ki onu nasıl bina etmiş ve nasıl donatmışız? Onda hiçbir

¹) M.Celâleddin Rumî, *Fîhi Mâ-fih ve Mecâlis-i Seba'dan Seçmeler*, (Haz.Abdülbaki Gölpınarlı), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 603,Ankara, 1985,s.24,49,50.

²) Dilâver CEBECİ, "Gözlerim", *Bizim Külliye Dergisi*, Elazığ, 1999,Sayı:2,Yıl:1,s.18.

³) Prof.Dr.İsmail CERRAHOĞLU, *Kur'an'ı Kerim'den Öğütler*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1991, s.65.

⁴) Ra'd Suresi : 13/2.

*çatlak da yok. (Gök yükseltilmiş ve yıldızlarla donatılmıştır."*⁵ *"De ki: Göklerde ve yerde neler var, bakın (da ibret alın) : Fakat inanmayan bir topluma deliller ve uyarılar fayda sağlamaz."*⁶

Cenab-ı Allah yeryüzünün hâlifesi dediği,⁷ en şerefli⁸ ve en güzel biçimde yarattığı insanoğlunu⁹ başıboş bırakmamış, çevresini sürekli olarak gözlemeye, düşünmeye, anlamaya ve bunlardan ibret almaya sevk etmiştir. Nitekim yukarıdaki bahis konusu olan her üç ayette Allah (c.c.) insanı göklere bakmaya, inceden inceye tetkik etmeye ve bunlardan da ders çıkarmaya çağırılmaktadır. Şair dörtlükte bu ilâhî davete hiç tereddüt etmeden icabet eden bir gönül ehlinin, Allah'a iman noktasındaki ruh hâlini ortaya koymuştur. Nitekim her akıl sahibi, göklere bir ibret nazarı ile baksa, ondaki intizam ve ihtişamın mutlak bir yaratıcısının olduğunu anlar.

İkinci dörtlükte şair gökleri seyretmekle birlikte, gözlerini yeryüzüne çevirmiştir. O, gerek göklerde ve gerekse yeryüzünde olup biten bir kısım hâdiselerden haber vermeye başlar.

*"Eşitsizlik üzre bir garip âhenk
Ne izler, ne sesler birbirine denk
Bir beyaz huzmede saklı yedi renk
Bakamaz sızılar yanar gözlerim"*

Eksiksiz ve mükemmel bir nizam içerisinde yaratılan kâinatta, mevcut olan her şey, bir sebebe bağlanmıştır. Bu sebepler zincirinde eşitsizlikler üzerine kurulmuş garip bir âhenk vardır. Her bir varlığın renkleri, şekilleri, sesleri, hâlleri ve izleri kendi aralarında birer grup oluşturmalarına rağmen, yine kendi içlerinde birbirlerine eşit değillerdir. Bu eşitsizlikte aklın alamadığı, idrakin çözemediği garip bir âhenk vardır. Her bitkinin, yahut ağacın şekli, dokusu, çiçeği, yaprağı, kokusu, tohumu ve varsa meyvesi farklı farklıdır. Suda, havada ve karada yaşayan gözün gördüğü veya görmediği, diğer bir ifadeyle bilimin ortaya koyup tanıttığı hayvan guruplarının; hatta şekil, renk ve hareket olarak ilk bakışta benzerlikler gösteren karıncaların, arıların dahi birbirlerinden farklılıklar arzettiği bilinmektedir. Dünyamızdan gelmiş- geçmiş bunca aşiretlerin, oymakların, ulusların, milletlerin ve ümmetlerin büyük küçük birer insan toplulukları olmalarına rağmen birbirlerinden farklı oluşları, ayrı diller, ayrı dinler, ayrı kültür ve medeniyetler ortaya koymaları, birbirine denk olmayan ve eşitsizlik üzerine kurulmuş garip bir ahengin sonucudur. Aynı dili konuşan, aynı dîni tarihi, coğrafyayı, kültür ve medeniyeti paylaşan insanların; hattâ aynı çatı altında yaşayan aile bireylerinin duygularında, düşüncelerinde, hâl ve hareketlerinde olduğu gibi, şekle hitabeden parmak uçlarındaki derilerin dokunuşuna varıncaya kadar eşitsizlik üzerine oluşan garip bir ahengin mevcudiyeti açıkça bilinmekte ve görülmektedir. Bu durum bir bakıma, daldaki her bir yaprağın titreyişinden haberdar olan, o eşsiz ve benzersiz yaratıcının önceden takdir ettiği "kader", yeri ve zamanı geldikçe de vukua gelen "kaza"nın bir sonucu olsa gerek. Zira sınıanan, akli, şuuru ve idrâki yerinde olan insandır. *" Mülkün sahibi olan Allah, dilediğine çok, dilediğine az vermiştir. Dilediğine erkek çocuklar, dilediğine kız çocuklar, dilediğine hem kız hem erkek çocuklar vermiş, dilediğine ise hiç çocuk vermemiştir."*¹⁰ *Bilenle bilmeyeni bir*

⁵) Kaf Suresi :50/6

⁶) Yûnus Suresi: 10/101.

⁷) En'am Suresi: 6/165.

⁸) İsrâ Suresi: 17/70.

⁹) Tin Suresi: 95/4.

¹⁰) Şûr'â Suresi:42/49,50

tutmamış¹¹, kimini kimisine derecelerle üstün kılmış,¹² tanışıp bilişmeleri için insanları ayrı kavimler hâlinde yaratmıştır.¹³ Eğer bu garip âhenkle ortaya çıkan tezatlar olmasaydı akla ve duygulara gerek kalmazdı. Keza bu tezatlar olmasaydı; göklerin, dağların ve yerin yüklenmekten imtina ettiği emaneti, insan-oğlunun kabullenmesine ihtiyaç doğmazdı.¹⁴ Ancak, kâinattaki zerreden kürreye, her bir varlığın ortaya koyduğu yapı ve fonksiyonlarındaki hikmet, beyaz bir huzmede saklanmış, inkârı mümkün olmayan yedi ayrı renk gibidir. Bu beyaz huzmeye bakmak isteyen gözler sızlar, rahatsız olur, yanar. Kâinatta olup biten bütün bu olaylar şairde, yine eşi ve benzeri olmayan mutlak bir yaratıcının varlığını ve birliğini çağırıyor.

Dış âlemden başlayarak iç âleme doğru gittikçe derinleşen bu duyuş tarzında, Allah'ın (c.c.) kuvvet ve kudretine samimî bir inanış ve teslimiyet vardır.

*"Nazar etsem bir örümcek ağına
Aklım uçar gider vahiy çağına
Şehidin kanına gül yaprağına
Baktıkça vurulur kanar gözlerim."*

"Örümcek ağı" ve "vahiy çağı"... Birisi âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Peygamberi, Sevr Mağarasında küfrün elinden kurtaran mucize;¹⁵ diğeri cahiliye dönemin karanlığını nura boğan hakkın, hakîkatin ve ilâhî adaletin insanlığa tebliğ edildiği ve bunun yaşandığı nurlu bir zaman dilimi... Şair; "örümcek ağına baksam aklım, vahiy çağına uçup gider" diyerek, İslâm tarihinde önemli bir yeri olan hicret hadisesine ve Hz. Muhammed'in (sav) peygamberliğinden irtihâllerine kadar geçen saâdet devrine işaret etmiştir. En son dinin, inanan insanın ruhunda oluşturduğu derin titreşimleri duygu ve düşüncelerine yükleyerek mısralarına taşırken son derece samimi olan şair; vahiy çağının bütün acı ve ıstırabını, sevinç huzur ve mutluluğunu okuyucusunun vicdanına sunar. O, bu mısralarında ifade ettiği zamanın dışında değil, akli ile o dönemin bizzat içerisindedir. Bedir' de, meleklerin desteğini alan ilk Müslümanların safında, cehâletle, savaşmakta. Uhud' ta şehitlerin kanına, peygamberin kanayan gül yanağına baktıkça, vurulan gözlerinden kanlar akıtmaktadır.

Divan edebiyatında zengin ve oldukça da karmaşık bir mazmun ve imaj dünyasına sahip olan "gül"¹⁶; Türk şiirinde bazen peygamberlerin terinden yaratıldığı;¹⁷ gonca iken vahdeti, açılmış hâliyle kesreti temsil ettiği;¹⁸ bu itibarla da dini metafizik anlamlarla yüklendiği görülmektedir. Dörtlükte "Şehit kanı", "Gül rengi", "Kızaran gözler" telmih ve teşbihleriyle kırmızı renk, varlığını kuvvetle hissettirir. Şair bununla İslâm'da çekilen acı ve ıstırapların günümüze kadar devam eden uzantısına da dikkat çekmektedir.

¹¹) "Yoksa o (inkâr eden kimse), geceleyin secde ederek ve kıyamda durarak ibâdet eden, ahiretten çekinen ve Rabbinin rahmetini dileyen kimse (gibi) mi? (Ey Muhammed!) De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür." **Zümer Suresi:39/9.**

¹²) "Sizi yeryüzünün hâlifeleri kılan, size verdiği (ni'metler) hususunda, si zi denemek için, kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan odur..." **En'am: 6/165**

¹³) "Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir eklele bir dışiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık..." **Hucurât: 49/13.**

¹⁴) " Biz emâneti göklere, yere ve dağlara teklif ettikte onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yükledi..." **Ahzâb :33/72.**

¹⁵) M.Asım KÖKSAL, *İslâm Tarihi, Hz. Muhammed(A.S) ve İslâmiyet*, İstanbul, 1981, s.399-423

¹⁶) Prof. Dr. M. Orhan OKAY, *"Yenileşme Dönemi Türk Edebiyatında Gül", Gül Şiirleri Antolojisi* (Haz. Mustafa Miyasoğlu) Tuzla Belediyesi Kültür Yayınları, 2. Baskı İstanbul, 1999, s.15.

¹⁷) Prof. Dr. İskender PALA, *"Gül'e Hasret Gidenlere Selam Olsun", "age"*, s. 20.

¹⁸) Beşir AYVAZOĞLU, *"Gül ve Medeniyet", "age"*, s. 22.

"Şairim semâya dalma bu kadar
Sonsuzun ardında yine sonsuz var
Bir yaz gecesinde kalınca nâçâr
Gider rüyâlara siner gözlerim."

(Ey) şairim, semaya bu kadar dalma. (Gökyüzünün sırlarını akılla çözeceğim) diye bu kadar düşünme.) Zira gördüğünü sandığın sonsuzun arkasında (görmediğin, bilmediğin, daha nice sonsuzlar vardır. Gözlerim bir yaz gecesinde (Bu sonsuzlukları anlayıp, anlatmada) çaresiz kalınca, gider rüyalara siner şeklinde düzgün cümleler hâlinde getireceğimiz bu ifadelerde, yine aklın sınırlı olan kapasitesi ele alınmıştır. Şair, gökleri anlamada aklın yetersiz olduğunu "*şairim semâya dalma bu kadar*" mısralarında, bizzat kendisini ikaz ederek ortaya koyuyor. Gerçi akıl, Allah (c.c.)'ın insanoğluna bahsettiği en önemli iki hazineden birisidir. Cenab-ı Allah insanı, akli sayesinde kendisine muhatap alacak ve o akılla onu hesaba çekecektir. Ancak akıl, eşyanın tabiatını anlamada, kâinatın sırlarını çözmede çaresiz olduğundan bu kavrayışı sevginin, muhabbetin ve ilahî aşkın kaynağı olan kalp duyarak, inanarak, tasdik ederek izah edebilmektedir ki bu izah da Allah'ın murat ettiği kadardır. Dolayısıyla bir yaz gecesinde pırıl pırıl yıldızlarla bezenmiş gökyüzüne bakan şair, bu sınırsız ve sonsuz gibi görünen mükemmelliğin izahı karşısında, düşüncenin çaresizliğini görüyor, akılla ilgili şairin ileri sürdüğü bu telâkkiler,

"Bildim, akıl ile ölçülmez yüküm;
Gönlüme yüklenmiş her varım yokum!..
Âlem-i ervâha uzanmış köküm;
Felek çemberini çaldı başıma!.." ¹⁹

diyen Rıfat Araz' ın;

"Cüce akıl bilmece salıncağında çocuk;
Bir ufacık fıçıcık, içi dolu turşucuk" ²⁰

diyen Necip Fazıl' ın ve

"İdrâk-i meâli bu küçük akla gerekmez
Zirâ bu terâzü o kadar sikleti çekmez" ²¹

diyen Tanzimat şairi, Ziya Paşa'nın duygu ve düşünceleriyle, birlik ve beraberlik arzeder.

Aklın yapı ve fonksiyonlarını gözlere yükleyen Cebeci, onları içine düştükleri o çaresizlik içerisinde götürür, çözümü yine bir sır gibi duran rüyâların sınımsız kollarına bırakır. Bu bir bakıma sürekli arayış içerisindeki aklın, sevgiyle yoğrulmuş gönüle teslim oluşu, diğer bir ifadeyle maddenin manaya boyun eğişi, yahut da kabuğun özü, kabul edişidir.

"Bir derin ummâna girmek üzere
Eşyanın sırrına ermek üzere
Başka âlemleri görmek üzere
Gün gelir kapanır söner gözlerim"

¹⁹) Rıfat ARAZ, "*Ömür Yolunda Akıl*", *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 536, Ağustos 1996, s.166

²⁰) Necip Fazıl KISAKÜREK, *Şiirlerim*, İstanbul, 1969, s.183

²¹) Rauf MUTLUAY, *Tanzimat'tan Günümüze Kadar Türk Şiiri*, 100 Şair, 100 Şiir, Temmuz 1973, s. 66

Bazı mütefekkirler İslâm dinini; itikat, ibâdet ve ahlâkî yapısıyla ummana benzetirler. Ummana girildikçe o birliğin enginliği, derinliği, büyüklüğü ve sınırsızlığı daha iyi anlaşılmaktadır. Tasavvuf şiirlerinde "umman", mutlak kuvvet ve kudret sahibi olan yaratıcının sembolü olup "vahdet"i temsil etmektedir. Türk tasavvuf edebiyatının en büyük temsilcilerinden olan Yûnus Emre;

*"Ey yârenler, ey kardeşler sorun bana kandaydım
Işk denizine dalıban derya-yı ummandaydım"*²²

Diğer bir şiirinde ise:

*"Şeriat oğlanları nice yol eyde bize
Hakikat denizinde bahri oldum yüzerem"*²³

derken bu anlayışı ortaya koymaktadır. Yalnız Yûnus, henüz hayatta iken "derya-yı ummana" dalmış, "hakikat denizinde" bahri olup yüzmüştür. Keza, cümle âlemlerin yaratıcısı olan o eşsiz kuvvet ve kudret sahibinin kendi benliğinde tecelli ettiğini:

*"Beni bende dimen bende değilim
Bir ben vardır bende benden içerü"*²⁴

beytiyle de ifade etmiştir. Kişinin henüz hayatta iken bu şekilde ki manevî makamlara yetişmesi elbette ki kolay değildir. Nitekim Türk edebiyatının ilk mutasavvıflarından Hoca Ahmet Yesevî; Hz. Peygamber (as) altmış üç yaşında vefat ettiğinden dolayı kendisi de bu yaşa ulaştığında tekkesinin avlusunda hazırlanan kuyuya inmiş ve rivayete göre vefatına kadar bu hücrede ibâdet ve riyâzetle meşgul olmuştur. Bu çile hayatını:

*"Altmış üçte nidâ kildi kul yirge kir
Hem cânıng min cânâning min cânıngni bir
Hû şemşirir kolga alıp nefsingni kır
Bir ü Var'ım didarınıngni körer min mü"*²⁵

*"Altmış üçte nida geldi bu kul yere gir
Hem canınım, cananım, canını ver
Hû kılıcını ele alıp nefsinı kır!
Bir ve Var'ım didarını görür müyüm!"*

hikmeti ile;

*"Eyâ dostlar kulak salıng aydugumgâ
Ne sebebdin altmış üçte kirdim yirge"*²⁶

*"Eyâ dostlar kulak verin dediğime
Ne sebepten altmış üçte girdim yere"*

²²) Ahmet KABAKLI, Yunus Emre, Tokar Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1972, s.224

²³) Faruk K. TİMURTAŞ, *Yunus Emre Divanı*, Tercüman, 1001 Temel Eser, 1-s.103 (M./ 95,7)

²⁴) Ahmet KABAKLI, "age", s. 205.

²⁵) Prof. Dr. Kemal ERASLAN, *Ahmed-i Yesevi, Divan-ı Hikmetten Seçmeler*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1983, s.21,98-99

²⁶) Prof. Dr. Kemal ERASLAN, "age", s. 64, 65.

hikmetinde tafsilatlı olarak anlatır. Bu manevî hâl, bir bakıma yine Yesevî' nin hikmetinde geçen: "*Ölmes burun can bilmekni derdin tarttım.*" (=Ölmeden önce can vermenin derdini çektim.)²⁷ ifadesiyle izah edilmektedir.

Cebeci'nin "Gözlerim" şiirinin son dördlüğünde geçen "umman", kişinin ölümünü müteakip kazanılacak manevî bir makam olduğundan ötürü şairin; mutasavvıf şairlerinin arzuladıkları "*Ölmeden evvel ölmek*" bu itibarla da dünyadan el etek toplayıp inzivaya çekilmek gibi bir iddiası yoktur. O Allah'a (c.c.) olan kulluk görevinin bir gereği olarak dünyayı ahretin bir tarlası olarak görüyor. "*Gün gelir kapanır söner gözlerim*", mısraındaki "ölüm hakikatine" ait çağrışımlar o kadar yumuşak bir eda ile ortaya konulmuştur ki ölümün zamanı ve mekânı kişinin isteğine göre değil, inancın gereği olarak Allah'(c.c.)ın takdirine bırakılmıştır.

Şair; dünyada akıl yoluyla ulaşamadığı ve giremediği derin ummana, eşyanın erişemediği gizli sırlarına ve göremediği ancak varlığından da asla şüphe etmediği âlemlere, gözlerindeki ışık sönüp, göz kapaklarının kapanması ile kavuşacağına inanmaktadır. Zirâ zaman ve mekânını ancak Allah'(cc)ın tayin ettiği ölüm, bir son değil yeni ve ebedî bir âlemin başlangıcıdır. Bu başlangıç, tarifsiz güzelliklerin, sonsuz lütuf ve nimetlerin sunulduğu edebî bir âleme yeniden doğuştur.

Dördlükte inanan ve bu inancı yaşayanların, ölüm sonrasına ait intibalarından olgunlaşan "umut" fikrî, ruhî bir derinlik içerisinde, bir ilhamla yoğrularak ifade edilmiştir. İşte Mevlânâ'nın: "*Ayırt ediş inanmaktır*" dediği müthiş sözün ortaya koyduğu hak ve hakikat!.. Bir bakıma ayırt edişte gerçekleşen sonsuz diriliş!.. "*Yaptıklarına karşılık olarak onlar için nice sevindirici ve göz aydınlatıcı nimetler saklandığını hiç kimse bilemez*"²⁸ ayetindeki hikmetin bilinmesine doğru açılan nurlu ve ebedî yol...

Şiirdeki şekil hususiyetlerine baktığımızda; "Gözlerim" şiirinin, millî veznimiz olan hecenin en çok kullanılan 6+5=11'li ölçüsüne göre ve beş kıta hâlinde yazıldığını görüyoruz. Üçüncü dördlüğün birinci mısraı olan ve 4+4+3=11'li durakla yazılan; "Nazar etsem bir örümcek ağına" mısraı dışındaki bütün mısralar; 6+5=11'li ölçü kurallarına uygunluk gösterir. Şiirdeki kafiye düzeni koşma tarzında olduğu gibi; "abcb, dddb, eeeb, fffb, gggb" şeklindedir. Kafiye konusunda Prof. Dr. Mehmet Kaplan: "*Aruz veznini kullananları başkalarına, benzeten vezin ve şekil değil, lügattir.*" *Bilhassa kafiye divan edebiyatında "karşı konulmazsa" şiirin boynuna bir boyunduruk gibi oturur. Şair kendini bir kere kolay basmakalıp kafiyelerin mekanizmalarına kaptırdı mı yeni, taze bir şey söylemesine hemen hemen imkân yoktur*" diyerek bir şiirde yeniliğin ve tazeliğin sebebini, şairin kullandığı lügat ve kafiye dizisine bağlar.²⁹ Bu tespitin sadece divan edebiyatı için geçerli olmadığı ve bütün Türk şiiri için de geçerli olduğu kanaatindeyim.

Cebeci; "Gözlerim" şiirinde tasavvuf ve hâlk şairlerinin kullandığı bazı redif ve kafiye kullandığıyla beraber, şiirde duyguya, fikre, ilhama ağırlık vererek ve şiirin muhtevasına uygun bir dil kullanarak, şiirini canlı tutmayı başarmıştır. Şiirde, "gözlerim" ile "ar, er" rediflerinin birinci kıt'anın ikinci ve dördüncü, diğer dördlüklerin yine son mısralarında tekrar edilmiş olması, ayrıca "don, dön, yan, kan, sin, sön" gibi kelime köklerinde yukarıda sözü edilen rediflerden önce gelen zengin ve tam kafiye ile birinci dördlüğün dışındaki diğer dördlüklerdeki birinci, ikinci ve üçüncü mısraların sonunda görülen:

²⁷) Prof. Dr. Kemal ERASLAN, "age", s. 21, 99.

²⁸) **Secde Suresi 32/17.**

²⁹) Mehmet KAPLAN, *Cumhuriyet Devri Türk Şiiri*, Dergah Yayınları, İstanbul, 1975, S. 523

"âhenk, denk ve renk" gibi zengin; "kadar, var, nâçâr" gibi tam; ve "mek üzere" gibi rediflerle şiirde gerekli âhenk ve musikî sağlanmıştır. Ancak, "ağ, çağ" ile " yaprak, arasında kafiye kuralından mütevellit görülen aksaklık, şairin mânâyı birinci plânda görmesinden ötürü olsa gerektir.

GÖZLERİM

Başımı kaldırıp baksam göklere
Düşer hayretlere donar gözlerim
Yoğun mavilikte bir kapı arar
Ürperir kendine döner gözlerim.

Eşitsizlik üzere bir garip âhenk
Ne izler, ne sesler birbirine denk
Bir beyaz huzmede saklı yedi renk
Bakamaz sızılar yanar gözlerim

Nazar etsem bir örümcek ağına
Aklım uçar gider vahiy çağına
Şehidin kanına gül yaprağına
Baktıkça vurulur kanar gözlerim.

Şairim semâyâ dalma bu kadar
Sonsuzun ardında yine sonsuz var
Bir yaz gecesinde kalınca nâçâr
Gider rüyâlara siner gözlerim.

Bir derin ummâna girmek üzere
Eşyanın sırrına ermek üzere
Başka âlemleri görmek üzere
Gün gelir kapanır söner gözlerim.

DİLAVER CEBECİ